

ВНИМАНИЕ: Предлаганите материали могат да послужат САМО ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ИЗЯСНЯВАНЕ НА ОТДЕЛНИ И КОНКРЕТНИ ВЪПРОСИ ПО ТЕМАТА НА УРОКА ! ТЕ НЕ КОМПЕНСИРАТ РЕЗУЛТАТА ОТ САМОСТОЯТЕЛНОТО И ЗАДЪЛБОЧЕНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА УЧЕБНИКА !

Пълноценното и качествено усвояване на материала **ИЗИСКВА**: Изучаване на всички теоретични въпроси изложени в учебника и плана на урока и точно изпълнение на практическите упражнения !

3. Професионално използване на таблични процесори

3.1. Принципи на графично представяне на данни от таблица

Графичното представяне на данни от таблица (диаграми) е характерна особеност на табличните процесори. При работа с голям обем числови данни диаграмите са едно от средствата да се получи нагледно тълкуване на получените резултати. Те позволяват да се открие същността на процеса или явлението, да се забележат тенденции, да се направят работни хипотези.

Когато създавате диаграми, изберете клетките от електронната таблица, които да се включат в *поредицата* (*Series*) за представяне. Поредицата от стойности и поредицата от категории (наименования) се разполагат по осите *X* и *Y* в зависимост от типа на диаграмата. Оста *Y* е за *стойностите*, *X* – за *категиите*.

След изпълнение на *Insert > Chart* се отваря диалоговият прозорец на помощника за построяване на диаграма. Изборът на *типа диаграма* се определя от *типа на отношенията*, които трябва да се представят.

3.1.1. Създаване на диаграма

Табличните процесори предоставят възможност за създаване на различни по тип диаграми (*Chart type*) и всеки тип има подтип (*Chart Sub-Type*). Трябва да изберете диаграма, подходяща за типа на данните и типа на отношенията, които ще се представят:

- *хистограми* (*Column*) се използват за *сравняване* на стойности. Стълбчета, подредени едно до друго или едно върху друго спрямо осите *X* или *Y*, дават възможност за бързи и лесни сравнения на различни величини в един и същ период от време;
- *кръгови диаграми* (*Pie*) представят *относителния дял* на стойности, като кръгът е цялото, а всеки сектор е част от това цяло. В тях се изобразява само една редица от данни. За илюстрация на данни от няколко редици се използват концентрично разположени пръстени (*Doughnut*);
- *линейни диаграми* (*Line*) за *онагледяване промяната на стойности във времето*. За сравняване на борсови индекси, курса на акциите или борсовите цени на стоките се използват *Stock* диаграмите;
- *съставните диаграми* (*Area*) представят *едновременно промените за даден период и пропорционални съотношения*;
- *разсеяни диаграми* за *представяне на дискретни точки без показване на връзките между тях* (*XY Scatter*). Те имат широко приложение в статистиката за илюстриране на зависимостта между данни и тяхната средна стойност;
- *радарни диаграми* (*Radar*) за *изобразяване на връзките между различни редици от данни и връзките на всяка редица с всички останали*. Използват се при управление на сложни проекти.

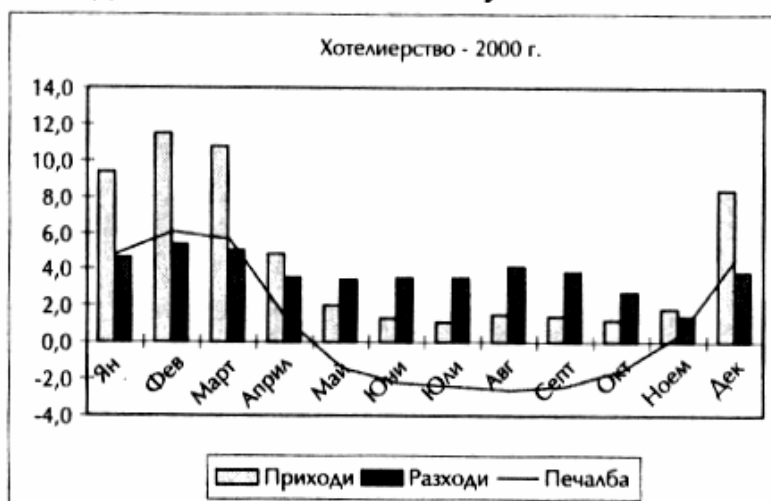
Сравнете по месеци и по години приходите, разходите и печалбата през последната година и общо трите дадени години. Използвайте данните от таблица 4.3 за малка семейна фирма, притежаваща хотел в гр. Банско.

Таблица 4.3

	2000 година												Общо		
	Ян.	Февр.	Март	Апр.	Май	Юни	Юли	Авг.	Септ.	Окт.	Ноем.	Дек.	2000 г.	1999 г.	1998 г.
Приходи	9,4	11,5	10,8	4,8	2,0	1,3	1,1	1,5	1,4	1,2	1,8	8,4	55,2	49,2	42,9
Разходи	4,6	5,4	5,1	3,5	3,4	3,5	3,5	4,1	3,8	2,7	1,4	3,8	44,8	44,7	40,5
Печалба	4,8	6,1	5,7	1,3	-1,4	-2,2	-2,4	-2,6	-2,4	-1,5	0,4	4,6	10,4	4,5	2,4

Покажете на една диаграма месечните приходи и разходи чрез хистограма, а печалбата – чрез линейна диаграма, както е показано в примера. Използвайте указанията.

След като изберете типа на диаграмата, изпълнете *Next* за преминаване към следващата стъпка от създаването. Можете да уточните отново областта от таблицата за построяване на диаграмата (*Data Range*), да промените поредицата от категории и стойности, като изберете стълбовете (*Columns*) или редовете (*Rows*) за аргумент. Можете да се връщате с *Back* и да промените избраните опции. Третата стъпка дава възможност за поставяне на надписи като заглавия (*Title*) или по осите (*Axes*), за разположение на легендата (*Legend*), и за надписи върху данните (*Data Label*). Накрая определяте мястото, където се създава диаграмата – като нова таблица (*As New Sheet*) или в текущата таблицата (*As Object In*).

3.1.2. Редактиране и форматиране на диаграми

Ако сте поставили диаграмата в текущата таблица, трябва да я изберете, като щракнете върху нея. Тя е графичен обект. Следователно можете да я местите и да промените размерите ѝ.

За редактиране на диаграмата използвайте менюто с команди, което се появява при поставяне на светлинния маркер в празно пространство от нея, и когато се появи надпис *Chart Area*, натиснете левия бутон на мишката. Командната лента *Chart* също дава опции за промяна.

Форматирането се извършва или като се избират команди от меню, или чрез двойно щракване с мишката върху избрани области от диаграмата. Ако това действие се извърши точно върху елемент от графичното представяне на данните (колона, сектор), се отваря диалоговият прозорец *Format Data Series*. При изпълнение на *Fill Effects* могат да се избират цветове за колоните, работа с два цвята (*Two Colors*) и настройка на светлосенки (*Shading Style*).

3.1.3. Свързване на диаграми с текстов редактор

Най-икономичният начин за вмъкване на диаграми в текстов редактор е, ако диаграмата е записана само на едно място върху твърдия диск и се свързва (*Link*) към документа. Използва се възможността на операционната система за изпълнение на механизма вмъкване и свързване (*OLE – Object Linking and Embedding*). За тази цел отворете и двата документа в Word и Excel. Изберете диаграмата и направете копие (*Edit > Copy*). В документа на Word поставете светлинния маркер на мястото, където ще вмъквате диаграмата и изпълнете *Edit > Paste Special*, изберете опцията *Paste Link*, като в десния прозорец определете типа на вмъквания обект – *Microsoft Excel Chart Object*. Ако искате да промените диаграмата, щракнете два пъти в нея. Активира се Excel, направете промените, съхранете ги и те ще се отразят в Word.

Напишете кратък отчет за развитието на хотелския бизнес през трите години и го илюстрирайте с подходяща по тип диаграма. Променете ефектите в диаграмата и ги отразете в текстовия документ.

ВНИМАНИЕ: Предлаганите материали могат да послужат САМО ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ИЗЯСНЯВАНЕ НА ОТДЕЛНИ И КОНКРЕТНИ ВЪПРОСИ ПО ТЕМАТА НА УРОКА ! ТЕ НЕ КОМПЕНСИРАТ РЕЗУЛТАТА ОТ САМОСТОЯТЕЛНОТО И ЗАДЪЛБОЧЕНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА УЧЕБНИКА !

Пълноценното и качествено усвояване на материала **ИЗИСКВА**: Изучаване на всички теоретични въпроси изложени в учебника и плана на урока и точно изпълнение на практическите упражнения !